

Toipumisorientaatio-esite Helsingin kaupungin päihdepoliklinikoiden asiakkaille

Katrin Lindfors ja Marjaana Viik

2022 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Toipumisorientaatio-esite Helsingin kaupungin päihdepoliklini- koiden asiakkaille

Katrin Lindfors, Marjaana Viik
Sairaanhoitaja, AMK
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2022

Marjaana Viik, Katrin Lindfors

Toipumisorientaatio-esitys Helsingin kaupungin päihdepoliikklinikoiden asiakkaille

Vuosi

2022

Sivumäärä 30

Toipumisorientaatio on viitekehys, jossa on viisi toipumista edistävää pääperiaatetta. Toipuminen nähdään yksilöllisenä prosessina, jossa luodaan uskoa toipumiseen, keskitytään vahvuuksiin, elämän laatuun ja sen merkitykseen sekä vahvistetaan asiakkaan identiteettiä ja yhteisöön kuulumista. Toipumisorientaatioissa korostuvat asiakkaan osallisuus ja yksilöllinen toipumisprosessi.

Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä Helsingin kaupungin päihdepalveluille. Tavoitteena oli edistää päihdepalvelujen asiakkaiden tietoisuutta toipumisorientaatiosta sekä asiakkaan voimaantumista ja osallisuutta. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa selkeä ja asiakaslähtöinen esite, jossa tuodaan esille toipumisorientaation viitekehys asiakkaan näkökulmasta. Esitteen avulla kehitetään Helsingin kaupungin päihdepalvelujen asiakaslähtöisyyttä ja lisätään asiakkaiden tietoisuutta toipumisen prosessista. Opinnäytetyötä ohjasi kysymys, kuinka tuottaa esite, jossa tuodaan esille asiakaslähtöisesti toipumisorientaation viisi keskeisintä periaatetta. Esitteen sisältö suunniteltiin ja toteutettiin kirjallisuuteen ja tutkimustietoon perustuvaa tietoa käyttäen. Esitteen ulkoasua ohjasi kaupungin ohjeistus värien ja fonttien suhteen ja ulkoasu suunniteltiin yhteistyössä kaupungin viestinnän kanssa.

Opinnäytetyössä tuotettiin päihdepalvelujen asiakkaille selkeä, informatiivinen ja helppokäyttöinen, kooltaan pieni, helposti mukaan otettava esite toipumisorientaatiosta. Esitteen arvioi toimeksiantaja, jolla oli selkeä ajatus siitä, millainen esitteen tulisi olla sisällöllisesti. Esitteen ulkoasu oli vapaasti toteutettavissa Helsingin kaupungin ohjeistuksen mukaan. Esiteessä oleva informaatio pohjautuu opinnäytetyön teoreettiseen viitekehykseen. Opinnäytetyön viitekehyksenä oli toipumisorientaatio päihdeasiakkaan hoitotyössä ja asiakkaan osallisuus. Jatkokokehittämiseksi nousi ajatus vastaavasta esitteestä myös Helsingin kaupungin psykiatrian poliikklinikoiden potilaille sekä jatkossa esitteen voisi laittaa sähköisessä muodossa kaupungin päihdepalvelujen internetsivuille asiakkaiden tutustuttavaksi.

Marjaana Viik, Katrin Lindfors

Recovery brochure for City of Helsinki's Substance Abuse Services

Year

2022

Pages

30

The recovery orientation is a frame of reference with five main principles that promote recovery. Recovery is seen as an individual process that builds faith in recovery, focuses on strengths, quality of life and its significance, and strengthens the client's identity and belonging to the community. The recovery orientation emphasizes the client's involvement and the individual recovery process.

The thesis was implemented as a functional thesis for the City of Helsinki's substance abuse services. The aim was to promote the awareness of clients of substance abuse services about the recovery orientation and the client's empowerment and involvement. The purpose of this thesis was to produce a clear and customer-oriented brochure, in which the frame of reference for recovery orientation is presented from the customer's point of view. The brochure will be used to develop the customer-orientation of the City of Helsinki's substance abuse services and to increase customers' awareness of the recovery process. The thesis was guided by the question of how to produce a brochure that highlights the five key principles of a customer-oriented recovery orientation. The content of the brochure was designed and implemented using information based on literature and research data. The layout of the brochure was guided by the city's guidelines for colors and fonts, and the layout was designed in collaboration with the city's communications.

In the thesis, a clear, informative and easy - to - use, easy - to - use brochure on recovery orientation was produced for clients of substance abuse services. The prospectus was evaluated by the client, who had a clear idea of what the prospectus should look like in terms of content. The layout of the brochure was freely available according to the instructions of the City of Helsinki. The information in the brochure is based on the theoretical framework of the thesis. The frame of reference for the thesis was the recovery orientation in the substance abuse client's nursing work and the client's involvement. The idea of a similar brochure for the patients of the City of Helsinki's psychiatric outpatient clinics also became an idea for further development, and in the future the brochure could be made available in electronic form on the city's substance abuse services website.

Keywords: recovery, participation, recovery-oriented practice

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Tarkoitus ja tavoite	7
3	Mielenterveys- ja päihdeosaaminen	7
4	Helsingin kaupungin psykiatria- ja päihdepalvelut	8
5	Toipumisorientaatio päihdeasiakkaan hoitotyössä	9
5.1	Toipumisorientaation periaatteet	9
5.2	Toipumisorientoitunut työote	10
5.3	Toipuminen prosessina	10
5.4	Toipumisorientaatio Helsingin strategisena valintana	12
6	Asiakkaan osallisuus.....	13
6.1	Asiakkaan osallisuuden määritelmä	13
6.2	Asiakkaan osallisuus sosiaali- ja terveyspalveluissa	13
6.3	Asiakkaan osallisuuteen vaikuttavia tekijöitä	14
7	Opinnäytetyö prosessi	15
7.1	Toiminnallisen opinnäytetyön työn toteutus	15
7.2	Esitteen kehittämisprosessin kuvaus	16
7.3	Toimeksiantajan arviointi	19
8	Eettisyys ja luotettavuus	19
9	Pohdinta ja ammatillinen kasvu.....	21
	Lähteet.....	23
	Liitteet	26

1 Johdanto

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Helsingin Kaupungin päihdepalvelut sekä Laurea ammattikorkeakoulu. Päihdepoliikklinikoiden toiminta perustuu toipumisorientaation viitekehykseen, painottuen asiakkaan osallisuuteen. Kaupungin tavoitteena on kohdentaa palvelut oikea-aikaisesti ottaen huomioon asiakkaan, toipujan henkilökohtaiset ja yksilölliset tavoitteet sekä sen hetkinen motivaatio. (Martin, Nordling, Tamminen & Jaakkola 2021, 28.)

Kansainvälinen muutos mielenterveys- ja päihdepalveluissa on toipumisen edistämässä. Toipumisen prosessiin vaikuttavat monet asiat, mutta ammattilaiset voivat vaikuttaa toipumisen kokemukseen. Le Boutillier (2015) tuo esille haasteen ammattilaisten tiedon ja toteutuksen välillä. Työntekijöiden asenteet ovat keskeinen osa toipumisorientaation käyttöönottoa asiakkaan hoidon toteutuksessa. (Le Boutillier 2015, 1.) Pohjimmiltaan toipumisorientaatioissa on kyse hoitokulttuurin ja työn laadun muutoksesta, jolloin asiakasta tuetaan oman elämänsä hallinnassa ja ammattilaiset toimivat mentoreina prosessissa (Roberts 2014, 38).

Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena kehittämistehtävänä, jonka tulokseksi tuli päihdepoliikklinikoiden asiakkaille suunnattu laadukas esite, jossa avattiin toipumisorientaation viisi keskeisintä käsitettä asiakaslähtöisesti. Esitteellä pyrimme lisäämään asiakkaiden tietoisuutta toipumisorientaation hoitotieteellisestä viitekehyksestä, johon Helsingin kaupungin päihdehoito perustuu.

Päihdehuoltolain (41/1986) keskeisissä periaatteissa mainitaan, että päihdehuollon palvelut on järjestettävä mahdollisimman asiakaslähtöisesti ja asiakkaan helposti saavutettaviksi. Palvelun on perustuttava asiakkaan ja hänen läheistensä etuun ja tarpeisiin. Laki edellyttää, että asiakkaalle on järjestettävä mahdollisuus osallistua hoidon suunnitteluun, toimenpiteiden valintaan ja hoitoyhteisön toimintaan. Näin ollen päihdehuoltolakia noudattamalla pyritään edistämään asiakkaan osallisuutta. Osallisuudella tarkoitetaan ihmisten omaa osallistumista terveyteensä koskeviin päätöksiin. Osallisuuden edistämällä voidaan parantaa yksilön oman terveyden resursseja. Terveydenhuollon ammattihenkilöt voivat vaikuttaa yksilön osallisuuden kokemukseen läpi palveluprosessin, diagnoosista arviointiin, palvelujen eri tasojen läpi sekä eri toimijoiden kautta. (WHO 2019, 4.) Toipumisorientaation implementoinnilla päihdepoliikkilikoilla pyritään edistämään asiakkaiden kuntoutumista ja osallisuutta hoitoprosessiin.

2 Tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa selkeä ja asiakaslähtöinen esite Helsingin kaupungin päihdepoliklinikoiden asiakkaille toipumisorientaation viitekehystä. Tavoitteena oli edistää asiakkaiden osallisuutta ja voimaantumista sekä lisätä asiakkaiden tietoisuutta toipumisorientaatiosta. Esitteen avulla tarkoituksenamme oli kehittää Helsingin kaupungin päihdepalvelujen asiakaslähtöisyyttä ja tuoda toipumisorientaatiota asiakkaiden tietoisuuteen.

3 Mielensterveys- ja päihdeosaaminen

Mielensterveysongelmat tuovat suuren haasteen terveydenhuollolle, väestön fyysinen terveys on parantunut, mutta mielensterveydessä ei ole ollut samanlaista kehityssuuntaa. Mielensterveysongelmat koskettavat lähes puolta väestöä jossain vaiheessa elämää. (Vorma, Rotko, Lari-vaara & Kosloff 2020, 11.)

Mielensterveysosaamisella tarkoitetaan tietoisuutta ja ymmärrystä mielensterveydestä voima-varana ja hyvinvoinnin osa-alueena, mielensterveyden suoja- ja riskitekijöistä sekä eri tavoista vahvistaa mielensterveyttä. Mielensterveysosaaminen pitää sisällään mielensterveyteen liittyvien asenteiden ja käsitysten tunnistamisen ja ymmärtämisen. Mielensterveysosaamiseen liittyy myös tuntemus ja käsitys eri mielensterveyden häiriöistä sekä kuinka niitä voidaan hoitaa ja millaisia mielensterveyspalveluita on tarjolla. Mielensterveysosaamiseen kuuluu myös päihdehoidon osaaminen. (Vorma ym. 2020, 16.)

Päihdeosaamisella tarkoitetaan tietoisuutta niistä suojaavista tekijöistä, jotka tukevat yksilön ja yhteisön päihdeettömyyttä. Päihdehoitotyötä tekevän henkilön tulee osata tunnistaa päih-teisiin liittyvät terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta vaarantavat tekijät sekä olemassa ole- vat palvelut. Mielensterveysosaamiseen kuuluu myös ymmärrys mielensterveyden ja päih-teiden käytön merkityksestä yhteiskunnalle. (Vorma ym. 2020, 16.)

Huumeiden ja riippuvuutta aiheuttavien lääkkeiden käyttö sekä mielensterveys voivat liittyä toisiinsa eri tavoin. Kun terveydenhuollossa tutkitaan potilaita, joilla on samanaikaisesti päih-teidenkäyttöä ja psykiatrisia oireita, eri mahdollisuuksien erottelu on huomattavan haasta- vaa. Voidaksemme hoitaa potilasta oikein, meidän tulee pyrkiä erottelemaan mitkä potilaan oireista johtuu päih-teistä ja mitkä mielensterveysongelmista. Huumeiden käyttö, päihtymys tai vieroitusoireet, voivat aiheuttaa psykiatrisia oireita, jotka häviävät usein muutamassa vii- kossa, kun päih-teiden käyttö lopetetaan. Päih-teitä käyttävällä voi olla myös itsenäinen mie- lensterveyden häiriö, jolloin päih-teiden käytön lopettamisella ei ole merkitystä itse sairau- teen. Päih-teidenkäyttö voi kuitenkin lisätä psyykkisiä oireita tai heikentää hoidon tehoa. On myös mahdollista, että henkilö, jolla on mielensterveysongelmia, pyrkii lääkitsemään oireitaan päih-teidenkäytöllä. (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 200).

Päihteistä johtuvilla haitoilla on laaja vaikutus väestön terveyteen, turvallisuuteen sekä hyvinvointiin. Päihde- ja riippuvuushaitat koskevat käyttäjiä sekä heidän läheisiään, päihdeongelmien ennalta ehkäisyllä voidaan panostaa koko väestön hyvinvointiin ja terveyteen. Kansallinen mielenterveysstrategia ja itsemurhien ehkäisyohjelmalla pyritään kehittämään myös päihdepalveluita. (Kotovirta, Markkula, Pajula, Paavola, Honkanen & Tuominen 2021, 7-8.) Mielenterveyden ja päihteidenkäytön merkityksen ymmärtäminen yhteiskunnan hyvinvoinnille ja menestykselle on oleellinen ja tärkeä osa mielenterveys- ja päihdeosaamisessa (Vorma ym. 2020, 16).

Päihdeongelmilla ja etenkin alkoholin suurkulutuksella on merkittävä vaikutus ihmisten elämänlaatua heikentävänä ja terveydenhuoltoa kuormittavana tekijänä. Sairaudet, jotka liittyvät alkoholin, huumausaineiden ja PKV-lääkkeiden (pääasiallisesti keskushermostoon vaikuttavien lääkkeiden) liikakäyttöön ovat kasvaneet voimakkaasti viime vuosina ja kasvun ennustetaan jatkuvan. Päihdehaittoihin puututaan usein vasta ongelmatilanteissa, kun riippuvuus on päässyt jo syntymään. Päihteidenkäytön seuraukset tulevat esiin henkilön inhimillisenä kärsimyksenä ja näkyy myös asiakasmäärien kasvuna lastensuojelussa, sosiaalityössä, terveydenhuollon eri toimintayksiköissä ja erityisesti päihdehuollossa. (Holmberg, Hirschovits, Kylmänen & Agge 2008, 239-240.)

Onnistuneen ja häiriöttömän hoidon turvaamiseksi päihdehäiriötä sairastava potilas tulisi osata tunnistaa heti, kun hän hakeutuu joko somaattiseen tai psykiatriseen terveydenhuollon yksikköön. Jokaisessa terveydenhuollon toimintayksikössä on mahdollista puuttua ja tulisi myös puuttua päihteiden käyttöön. Puheeksi ottamisen tulee olla ammatillista, luontevaa ja tietoon perustuvaa. Terveydenhuollon henkilökunnan tulee osata kohdata päihteitä käyttävä henkilö oman työnsä ohella ja tarvittaessa ohjata henkilö päihdepalvelujen piiriin. Kun päihdeongelmiin puututaan mahdollisimman aikaisin, voidaan sillä vaikuttaa myönteisesti sekä potilaan terveyteen että ihmissuhteisiin sekä talouteen. On selvitetty, että noin puolet potilaista olisivat halukkaita päihdehoitoon, jos sitä vain heille tarjottaisiin. (Holmberg ym. 2008, 240.)

4 Helsingin kaupungin psykiatria- ja päihdepalvelut

Helsingin kaupungin päihdepalvelut vastaa polikliinisestä päihdehuollosta, opioidiriippuvaisten korvaushoidosta, päihdeavokuntoutuksesta, jälkikuntoutuksesta, päivätoiminnasta sekä vieroitussastohoidosta ja päihdehuollon laitospalveluista. Sen lisäksi yksikkö vastaa päihdehoidon tarpeen arvioinnista, ohjauksesta, ja neuvonnasta sekä selviämishoidosta, suonensisäisesti huumeita käyttävien terveys- ja sosiaalineuvonnasta, HIV-positiivisten palvelukeskustointinnasta ja päihdehuollon ostopalveluista. (Helsingin kaupunki 2022.)

Päihdepoliklinikat ovat riippuvuusongelmiin erikoistuneita avohoitopaikkoja. Palvelut on tarkoitettu sekä päihteidenkäyttäjille että heidän läheisilleen. Helsingissä on neljä alueellista päihdepoliklinikkaa. Asiakkaalla on mahdollisuus valita millä päihdepoliklinikalla hän asioi. Päihdepoliklinikoiden hoito on maksutonta. Hoitoon voi hakeutua ilman lähetettä olemalla yhteydessä puhelimitse tai hakeutumalla vastaanottoon ilman ajanvarausta (VIA). Helsingin kaupungin psykiatria- ja päihdepalvelujen viitekehyksenä on toipumisorientaatio. Hoidossa edetään sen mukaan mihin asiakas on valmis. (Helsingin kaupunki 2022.)

5 Toipumisorientaatio päihdeasiakkaan hoitotyössä

5.1 Toipumisorientaation periaatteet

Sanalla toipuminen on Sladen (2013) mukaan kaksi eri merkitystä. Henkilökohtaisen toipumisen ajatellaan olevan sellaista asiantuntemusta, joka on syntynyt mielenterveysongelmista kärsien ihmisten kokemuksista. Mielenterveysalan ammattilaisten asiantuntemuksesta on taas syntynyt ajatus kliinisestä toipumisesta, joka tarkoittaa oireista eroon pääsemistä, sosiaalisen toiminnan palauttamista ja muutoin "normaaliin palaamista".

Toipumisorientaatiossa toipumista voidaan tutkia kolmesta eri näkökulmasta. Toipuminen voi olla kliinistä toipumista, jolloin asiakkaan vointia pyritään parantamaan ja vakauttamaan lääkityksen ja riskienhallinnan avulla. Kliinisessä toipumisessa päämääränä on, että asiakkaan oireet eivät uusiudu, olemassa olevat oireet lievittyvät ja asiakas selviää arkielämän haasteista. Kliinisessä toipumisessa ammattilainen edustaa terveydenhuoltoa ja hänen työnsä ohjaa toipumiseen päämäärien saavuttamista. (Le Boutillier ym. 2015, 5.)

Toipumisorientaatiota voidaan tutkia myös organisaation näkökulmasta, jolloin keskiössä ovat hallinnolliset ja kustannukselliset päämäärät ja kriteerit, johon liittyy palveluihin pääseminen ja palveluista pois siirtyminen. Palveluihin ja kliiniseen toipumiseen liittyvät käsitteet liittyvät toisiinsa ja edustavat tyypillistä psykiatrista sairauksista toipumisen näkökulmaa. Kumpankaan näistä ei välttämättä liity asiakkaan oma määritelmä omasta toipumisestaan. (Nordling 2018, 1477.)

Kolmantena toipumisorientaatio voidaan nähdä asiakkaan henkilökohtaisena toipumisena, joka nähdään paljon laajempänä käsitteenä kuin kliininen toipuminen. Kun kliinisessä toipumisessa oireiden häviämistä tai loppumista pidetään tavoitteena, korostetaan toipumisorientaatiossa henkilön omaa kokemusta mielekkästä elämästä. Toipuminen nähdään henkilökohtaisena ja merkittävänä asenteiden, tunteiden, arvojen, taitojen, päämäärien ja roolien muutosprosessina. Sitä voidaan kuvailla metaforan avulla henkilökohtaisena matkana, jossa henkilöllä on mahdollisuus löytää toiveikkautta tuovia merkityksellisiä asioita elämäänsä sekä mahdollisuuden henkiseen kasvuun. (Nordling 2018, 1477.)

5.2 Toipumisorientoitunut työote

Toipumisorientaation mukaisella työotteella mielenterveystyötä tekevät ammattilaiset voivat vahvistaa asiakkaan osallisuutta. Tämä tapahtuu kartoittamalla ja aktivoimalla asiakkaan merkityksellisinä pitämiä sosiaalisia verkostoja, lisäämällä vertaistuen saannin tai antamisen mahdollisuuksia sekä herättämällä asiakkaan kiinnostusta erilaisia kansalaistoiminnan muotoja kohtaan. (Nordling 2018, 1480.)

Toipumisorientaation mukaisissa palveluissa perustana on tukea henkilön toipumista. Riippumatta siitä millaisessa vaiheessa hänen psyykinen sairautensa on, pyritään helpottamaan yhteistyötä psyykkisesti sairaan potilaan ja hoitotyön ammattilaisen välillä. Hoitotyön ammattilaisen tukiessa ja edistäessään asiakkaan toiveikkautta, elämän merkityksellisyyden kokemista ja elämän mielekkyyttä, toimii hän toipumisorientaation mukaisesti palvelu- ja vuorovaikutusprosessissa. Auttaessamme asiakasta terapeuttisilla ja ehkäisevillä interventioilla, tulee meidän hyödyntää asiakkaan tietoa ja kokemuksia, joita asiakkaalla on itsellään oman psyykkisen sairautensa kanssa selviämisestä ja millä tavoin hän on pyrkinyt lisäämään hyvinvointiaan. (Nordling 2018, 1479-1480.)

Asiakkaan ja työntekijän vuorovaikutuksella luodaan palveluissa pohja asiakkaan osallisuudelle ja toipumiselle. Kun asiakas kokee tulleen kohdatuksi ja kuulluksi, avautuu hänelle toivon, kumppanuuden ja vaikuttamisen mahdollisuus. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten tulee nähdä asiakkaansa sekä ammattiapua tarvitsevinä kuin ammattilaisilta puuttuvaa kokemustietoa omaavina ja vastavuoroisiin suhteisiin kykenevinä ihmisinä. Hoitotyön ammattilaisilla on mahdollisuus luoda toipumisorientaation kannalta antoisia sekä yhteisöllisiä ja sosiaalisia suhteita asiakkaisiin ja näin rikastuttaa perinteisiä tehtävä- ja asiantuntija asiakassuhteita. (THL 2021.)

5.3 Toipuminen prosessina

Toipumisorientaatio on toiminnan ja ajattelun viitekehys, jossa painottuvat voimavarat, osallisuus, toivo, merkityksellisyys ja positiivinen mielenterveys. Jokaisen oma toipumisprosessi johtaa tyydyttävään ja toiveikkaaseen elämään psyykkisen sairauden aiheuttamista rajoituksista huolimatta. Toipumisen prosessit eivät kuitenkaan ole yksilotteisia, vaan niihin liittyy sekä eteenpäin menon että regression vaiheita. (Nordling 2018, 1476.)

Toipumisorientaation keskeisiä piirteitä Raivio & Raivio (2020) mukaan ovat yhteys, toivo, elämän merkitykselliseksi kokeminen, vahvistuminen ja identiteetti. Kuviossa 1 (s.11) on esitetty selkeästi toipumisorientaation prosessin eri vaiheet.

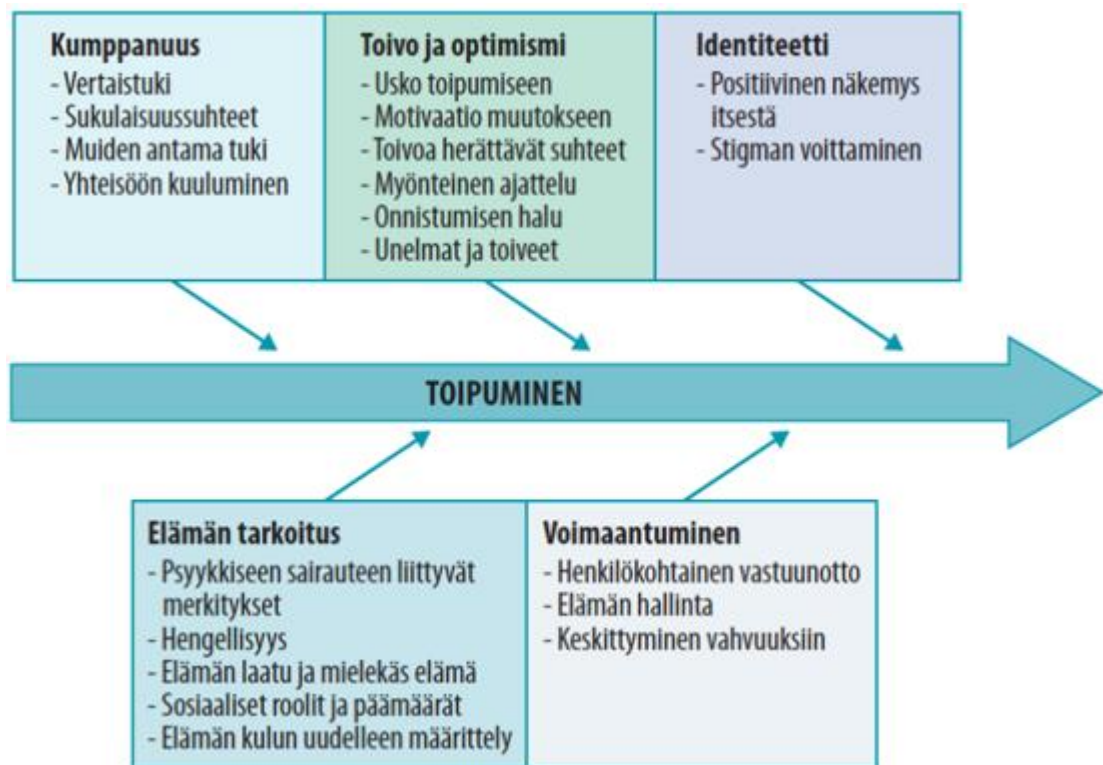
Kun ihminen saa yhteyden muihin ihmisiin, voi toipuminen alkaa. Tarvitsemme ympärillemme ihmisiä, jotka näkevät meidät ihmisinä oireittemme takaa. Osallisuuden kokemus nähdään

vahvasti edellytyksenä toipumiselle. Meillä on tarve kuulua yhteisöön, jolla on merkitystä meille. Meillä on tarve olla samaa yhteisöä perheen, suvun, ystävien, naapureiden ja työkaaveiden kanssa. (Raivio & Raivio 2020, 29-30.)

Toipumisorientaatioissa avainasemassa ovat toivo sekä elämän suunnan ja tarkoituksen löytäminen. Toivo antaa lupauksen siitä, että asiat voivat muuttua ja muuttuvatkin. (Nordling 2018, 1477.)

Toivo on yksi elämän merkityksellisyyden tunnetta ohjaava tekijä. Kun meille annetaan mahdollisuus unelmoida, alkavat toipumisen tavoitteet syntyä. Haluamme uskoa, että tulevaisuudessa on lupaus jostain hyvästä ja merkityksellisestä meille. Toivossa lähdetään siitä tilanteesta missä ollaan sillä hetkellä. Toivossa ja unelmoinnissa on tärkeää, että unelma on konkreettinen, jonka voi esim. piirtää tai kirjoittaa. Unelman pitää olla myös jokaisen oma eikä kenenkään muun asettama kuten esimerkiksi perheen tai hoitohenkilökunnan. Kenenkään unelmia ei tulisi musertaa tai realisoida. Unelmat eivät välttämättä toteudu mutta ne toimivat polttoaineena, jotka vievät meitä eteenpäin. (Raivio & Raivio 2020, 30-31.)

Toipumisen polulla vahvistumisen vaiheeseen siirrytään, kun ihminen on saanut hahmoteltua omat unelmansa ja näkee mahdollisuuksia tulevassa. Tässä vaiheessa selvitetään omat voimavarat, joissa ollaan hyviä sekä mietitään missä asioissa on vielä haasteita ja kehitettävää. Oma toipumistaan toipuja voi vahvistaa vertaistuella, joka perustuu kokemukselliseen asiantuntijuuteen. Vertaistoiminnassa on tärkeää tasavertaisuus ja toisen ihmisen kunnioittaminen. Positiivista identiteettiä voidaan luoda keskittymällä vahvuuksiin, joka johtaa osaltaan myös positiivisiin muutoksiin sosiaalisissa rooleissa ja ihmissuhteissa. Vahvistumisen kautta ihminen alkaa kantaa vastuuta itsestään sekä siitä, mihin suuntaan vie elämäänsä. Vastuun myötä syntyy uusi minäkuva, joka sairauskeskeinen itsestigma väistyy, jolloin ihminen voi nähdä itsensä kokonaisuutena. Ihminen on yksilö ilman oireita tai oireistaan huolimatta. (Raivio & Raivio 2020, 32-33.)

Kuvio 1: Toipumisorientaation viisi periaatetta, jotka edistävät toipumista (Nordling 2018, 1478).

5.4 Toipumisorientaatio Helsingin strategisena valintana

Helsingin kaupungin mielenterveys- ja päihdepalvelujen järjestämisen lähtökohtana on toipumisorientaatio. Kaupungin tavoitteena on kohdentaa palvelut oikea-aikaisesti ottaen huomioon palvelunkäyttäjän, toipujan henkilökohtaiset ja yksilölliset tavoitteet sekä sen hetkinen motivaatio. Palvelujen kohdentuessa tarpeen mukaisesti ja oikea-aikaisesti, tulee palvelunkäyttäjän yksilöllinen tilanne arvioida kattavasti arvioiden häiriön vaikeusaste, toipumispääoma ja toipumisprosessin vaihe. (Martin, Nordling, Tamminen & Jaakkola 2021, 28.)

Häiriön vaikeusaste arvioidaan asiakkaan kanssa keskustellen ja hyödyntämällä erilaisia mittareita. Asiakkaan tilannekartoituksessa otetaan huomioon asiakkaan toipumispääomana kaikki hänen käytettävissään olevat henkiset, fyysiset, sosiaaliset ja taloudelliset resurssit, joiden avulla hän voi aloittaa ja pitää yllä muutosprosessiaan. Toipumispääoman määrää kartoitetaan tarvittaessa asiakkaan tekemällä itsearviointilla käyttämällä esimerkiksi ARC-mittaria (The assessment of recovery capital). Asiakkaan toipumisprosessia tarkastellaan toipumisen eri vaiheiden mukaisesti. Näiden kolmen eri osa-alueen pohjalta tehdään kokonaisarvio ja etsitään ratkaisu asiakkaan tilanteeseen sopivasta palvelusta tai palvelukokonaisuudesta. (Martin, Nordling, Tamminen & Jaakkola 2021, 28.)

6 Asiakkaan osallisuus

6.1 Asiakkaan osallisuuden määritelmä

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 1 luvun 1 §:ssä määritellään lain tarkoituksena muun muassa vähentää eriarvoisuutta ja edistää osallisuutta. Osallisuus koostuu useasta eri käsitteestä kuten yhteen kuulumisesta, vaikuttamisesta, yhteenkuuluvuuden tunteesta ja osallistumisesta. Osallisuus ei ole vain osallistumisesta, vaan asiakas on aktiivinen toimija. Ihmisten välinen osallisuus näkyy käyttäytymisessä, eleissä ja puheessa. (Isola, Kaartinen, Leemann, Lääperi, Schneider, Valtari & Keto-Tokoi 2017, 3-5.) Osallisuus on tunneperäinen, yksilöllinen tai oma-kohtainen kokemus, joka syntyy vuorovaikutuksessa. Osallisuus on hyvinvointia ja mielekästä vuorovaikutusta. Osallisuuden kokemus voi syntyä, kun ihminen ymmärtää osallistumisen tuomat hyödyt. (Leemann, Kuusio & Hämäläinen 2015, 5.)

6.2 Asiakkaan osallisuus sosiaali- ja terveystalvissa

Sosiaali- ja terveystalvissa asiakkaan osallisuuden mahdollistaa riittävä tuki, yhdessä tehdyt päätökset ja mahdollisuus vaikuttaa. Asiakkaan osallisuus voi olla keino saavuttaa tavoite tai se voi olla tavoite itsessään. (Laitila 2010, 7,9.) Valtakunnallisessa sosiaalisen kuntoutuksen SOSKU-hankkeessa (2015-2018) tavoitteina oli selkeyttää ja yhtenäistää sosiaaliseen kuntoutukseen liittyvää ymmärrystä ja toteutusta. Käytännössä tavoitteena oli työttömien ja työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn edistäminen sekä sosiaalisen osallisuuden parantaminen. Hankkeessa keskeistä oli asiakkaiden sosiaalisten taitojen vahvistaminen niin arjessa kuin yhteisössä ja tätä kautta lisätä osallisuutta. Lisäämällä sosiaalista toimintakykyä voidaan vahvistaa asiakkaan osallisuutta palveluihin. Osallisuus sosiaali- ja terveystalvissa tarkoittaa, että heikommassa asemassa olevien ihmisten ihmisarvoa, mahdollisuuksia ja taitoja tuetaan ja parannetaan. (Raivio 2015-2018, 5.)

Osallisuus käsitteen takana on demokraattinen ajattelutapa, joka korostaa asiakkaan omaa päätösvaltaa, mahdollisuutta tuoda oma mielipide esiin ja, että asiakkaan toiminnalla on vaikutus palvelun toteutumiseen. (Laitila 2010, 7-8.) Osallisuus merkitsee asiakkaalle aktiivista vaikuttamista omassa elämässään. Asiakkaalla on päätösvalta omasta elämästään, hän voi vaikuttaa ratkaisevasti elämässään hyvinvointia lisääviin asioihin ja merkityksellisiin vuorovaikutussuhteisiin. Asiakas voi myös vaikuttaa itsensä ulkopuolelle esimerkiksi palveluissa tai yhteiskunnassa. Osallisuus sosiaalisiin suhteisiin vaikuttaa merkityksellisten vastavuoroisten suhteiden luomiseen. (Isola ym. 2017, 5.)

Yksilön osallisuus toteutuu eri tasoilla ja se voidaan jakaa tieto-osallisuuteen, suunnitteluosallisuuteen, päätösosallisuuteen ja toimintaosallisuuteen. Asiakkaalla on oikeus saada tietoa ja tuoda esille tietoa itse omasta elämästään. Suunnitteluosallisuus koskee asiakkaan oikeutta vaikuttaa omaan elinympäristöönsä. Päätösosallisuus on asiakkaan oikeus olla mukana omaa

elämää koskevassa päätöksen teossa. Toimintaosallisuudessa asiakkaalla on oikeus olla aktiivinen toimija omassa elinympäristössään. Näistä neljästä osallisuuden tasosta muotoutuu yksilön subjektiivinen kokemus osallisuudesta. (Leemann ym. 2015, 6.)

6.3 Asiakkaan osallisuuteen vaikuttavia tekijöitä

Asiakkaan osallisuus voi olla keino parantaa palvelujen laatua, toimivuutta ja tehokkuutta. Korostamalla asiakkaan omaa vaikutusmahdollisuutta päätöksissä, palveluissa ja niiden kehittämisessä voi edistää osallisuutta. Osallisuutta lisääviä työmenetelmiä on esimerkiksi kokemusasiantuntijat, asiakasraadit, neuvostot ja erilaiset kokoontumiset. (Leemann ym. 2015, 9.)

Päämääränä asiakas kohtaamisissa tulisi olla asiakkaan ja ammattilaisen tasavertainen kohtaaminen. Onnistuneet merkitykselliset kohtaamiset tuovat osallisille, onnistumisen kokemuksia. Kehittämällä toimivia palveluprosesseja, voidaan varmistaa johdonmukainen osallistuminen ja osallisuus. (Raivio 2015-2018, 26.) Osallisuudessa ihmisellä on mahdollisuus tehdä omia päätöksiä. Tukemalla yksilön voimaantumista, voidaan kehittää ihmisen päätöksentekokykyä ja kyky ohjata elämäänsä. Vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa, ihminen voi kokea osallisuutta. (Rouvinen-Wilenius 2014, 51-52.)

Hyvä terveys ja terveelliset elämäntavat vahvistavat yksilön osallisuutta, kun taas esimerkiksi sairaudet voivat estää osallisuuden. Yksilön positiivinen itsetunto, tunteiden ilmaisukyky ja ongelmanratkaisukyky sekä hyvät vuorovaikutustaidot vahvistavat osallisuutta. Heikko elämäntähtäminen, huonot sosiaaliset taidot, ymmärtämättömyys muiden tunteita kohtaan ja kyvyttömyys tunnistaa tai ilmaista tunteita ovat heikentäviä tekijöitä. (Rouvinen-Wilenius 2014, 55.)

Yksilön kuulumista yhteisöön vahvistaa yhteen kuulumisen tunne, itsensä hyödylliseksi kokeminen, mahdollisuus vaikuttaa ja tehdä valintoja. Toisaalta heikentäviä asioita voi olla yksinäisyys, heikot sosiaaliset taidot, itsensä vähättely tai vähäiset mahdollisuudet vaikuttaa yhteisössä. (Rouvinen-Wilenius 2014, 55.)

Yhteiskunnan tasolla yksilön osallisuutta parantaa turvallisuuden tunne, turvattu asuminen ja toimeentulo, vaikutusmahdollisuudet sekä tunne kuulumisesta yhteiskuntaan. Positiiviset kokemukset sosiaali- ja terveystalvueluista parantavat asiakkaan osallisuuden tunnetta. (Rouvinen-Wilenius 2014, 55.) Yhteiskunnassa jokaisella tulisi olla mahdollisuus terveyteen, koulutukseen, työhön, toimeentuloon, asuinpaikkaan ja sosiaalisiin suhteisiin. Edellä mainitut vahvistavat osallisuuden tunnetta. (Leemann ym. 2015, 3.)

7 Opinnäytetyö prosessi

7.1 Toiminnallisen opinnäytetyön työn toteutus

Toiminnallinen opinnäytetyö on yksi vaihtoehto tutkimukselliselle opinnäytetyölle. Toiminnalliselle opinnäytetyölle on käytössä erilaisia nimityksiä eri oppilaitoksissa. Sitä voidaan kutsua muuksi työksi, tutkimustyöksi tai ilmaisulliseksi opinnäytetyöksi. Käytännön mukaan kuitenkin toiminnallinen opinnäytetyö kuvaa parhaiten tätä opinnäytetyön työn tyyppiä. (Vilka & Airaksinen 2003, 9.)

Toiminnallinen opinnäytetyö tähtää ammatillisella kentällä käytännön toiminnan ohjeistamiseen, ohjaamiseen, toiminnan järjestämiseen tai järjeistämiseen. Alasta riippuen se voi olla esimerkiksi ammattikäyttöön suunniteltu ohje, ohjeistus tai opastus kuten esimerkiksi perehdyttämisosas, ympäristöohjelma tai turvallisuusohje. Toteutustapoja on useita kuten kirja kohderyhmän mukaan, kansio, vihkonen, esite, portfolio, kotisivut tai järjestetty näyttely tai tapahtuma. Opinnäytetyön olisi hyvä olla työelämälähtöinen ja käytännönläheinen. Se tulisi toteuttaa tutkimuksellisella asenteella ja siinä tulisi osoittaa, että alan tiedot ovat riittävällä tasolla ja taidot ovat hallinnassa. (Vilka & Airaksinen 2003, 9-10.)

Toiminnallisessa tutkimuksessa idean tai tuotteen tutkimustapaan kuuluu tutkimuksellinen selvitys. Toteutustavalla tarkoitetaan niitä keinoja, joilla hankitaan materiaali oppaaseen tai ohjeistukseen sekä millä keinoilla opas tai ohjeistus toteutetaan. (Vilka & Airaksinen 2003, 56.) Toiminnallinen opinnäytetyömme koostui kahdesta osasta. Työn toiminnallinen osuus oli tuottamamme esite päihdepoliklinikan asiakkaille ja toinen osuus oli opinnäytetyöraportti, joka pitää sisällään opinnäytetyöprosessin kirjaamisen sekä toteutuksen arvioinnin. (Vilka & Airaksinen 2003, 12.)

Lähestyimme marraskuussa 2021 Helsingin päihdepalvelujen ylihoitaja Virpi Jaakkolaa opinnäytetyömme merkeissä. Jaakkola on ollut jalkauttamassa toipumisorientaation viitekehystä Helsingin kaupungin psykiatria- ja päihdepalveluihin. Toipumisorientaatio on aiheena ajankohdainen mielenterveys- ja päihdetyössä niin valtakunnallisesti kuin Helsingin kaupungin päihdepalveluissa. Henkilöstön koulutukseen toipumisorientaatiosta on panostettu paljon ja päihdepoliklinikoiden toiminta perustuu toipumisen edistämiseen ja asiakkaiden osallisuuteen.

Keskusteluissa Jaakkolan kanssa ilmeni tarve selkeästä ja asiakaslähtöisestä esitteestä, jossa tuodaan esille päihdepoliklinikan asiakkaille tietoisuutta toipumisorientaation viitekehystä. Tästä tarpeesta saatiin aihe opinnäytetyölle. Toiminnallinen työ oli asiakkaille suunnattu esite, jossa avataan toipumisorientaation viisi keskeisintä käsitettä asiakaslähtöisesti. Esitteellä pyritään lisäämään asiakkaiden tietoisuutta toipumisorientaation viitekehystä, johon Helsingin kaupungin päihdehoito perustuu.

Yhteistyökumppanin ja aiheen löydyttyä tehtiin aiheanalyysi, jossa tuotiin esiin opinnäytetyömme tavoite ja tarkoitus, aikataulu työlle sekä kuinka esite toteutetaan. Aiheanalyysi hyväksyttiin 30.11.21. Toimeksiantajan tavoitteena oli saada esite käyttöön kevään 2022 aikana. Tammikuussa 2022 alkoi opinnäytetyösuunnitelman työstäminen. Lähdemateriaalia saatiin toimeksiantajalta, jota pystyttiin hyödyntämään tiedonkeräämisessä sekä esitteen sisällössä ja ulkoasun hahmottelussa.

Opinnäytetyösuunnitelman ja siihen keräämäämme tietoperustaa esitettiin 26.4.22 suunnitelmaseminaarissa. Seminaariin tehtiin Powerpoint-esitys opinnäytetyön toteutuksesta. Seminaarissa saatiin kehitysehdotus, tarkoituksen ja tavoitteen selkeyttämiseen. Tarkoitus ja tavoite muokattiin ehdotusten mukaisesti kuvastamaan esitteen tuomia hyötyjä toimeksiantajalle. Jaakkolan kanssa keskusteltiin Teamsin välityksellä ja häneltä saatiin apua, kuinka asettaa konkreettinen tarkoitus ja tavoite opinnäytetyölle.

9.5.22 sovittiin yhteinen palaveri Teamsin välityksellä Helsingin kaupungin viestinnän kanssa. Palaveri pidettiin 12.5.22 kello 13-14, aiheena esitteen ulkoasun suunnittelu. Sovimme viestinnän yhteyshenkilön kanssa, että hän toteuttaa esitteen graafisen ulkoasun. Tuotos ja opinnäytetyön toteutus esiteltiin arviointivaiheen opinnäytetyöseminaarissa 20.5.22.

7.2 Esitteen kehittämisprosessin kuvaus

Toiminnallisen opinnäytetyön idean ja tavoitteiden tulisi olla tiedostettuja, harkittuja ja perusteltavissa olevia. Toimintasuunnitelmassa etsitään vastaukset kysymyksiin, mitä tehdään, miten tehdään ja miksi tehdään. Suunnitelman ensisijainen merkitys on jäsentää itselleen mitä on tekemässä. Toimintasuunnitelmalla osoitetaan myös se, että kykenee toimimaan johdonmukaisesti kohti tavoitteita. Toimintasuunnitelmaan tulee pystyä sitoutumaan ja antaa lupaus siitä mitä ollaan tekemässä. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 26-27.)

Esite pohjautuu toipumisorientaation viiteen pääperiaatteeseen ja näyttöön perustuvaan tietoon aiheesta. Alla olevassa kuvassa näkyy, miten lähdimme avaamaan viittä toipumisorientaation pääperiaatetta.

TOIVO & OPTIMISMI	IDENTITEETTI	VOIMAANTUMINEN OSALLISUUS	KUMPPANUUS	ELÄMÄN TARKOITUS
<ul style="list-style-type: none"> - luodaan yhdessä tavoitteet - usko toipumisen mahdollisuuteen - motivaatio muutokseen - keskustelun verkostojen avulla - unelmat - toiveet <p>Hiehtään yhdessä realistiset & konkreettiset tavoitteet</p> <p>Täysraittius? Vähentäminen? Kohtuukäyttö?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tule sellaisena kuin olet - olet hyvä juuri sellaisena kuin olet - saat olla oma itsesi <p>Etentään yhdessä juuri sinun vahvuudet ja voimavarat</p> <p>Palveluihin hakentuminen on vahvuutta</p> <p>Ihmissuhteet? Perhe? Työ?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - löydä omat vahvuudet - Etentään yhdessä elämän hallinnan keinoja ja miten voit edistää omaa toipumista. - Tukesi on moniammatillinen tiimi - Tule sellaisena kuin olet! - Tietoa, taitoa ja verkostojen elämäntalouden yhdessä löydämme tietoa ja taitoa elämän hallintaan 	<ul style="list-style-type: none"> - vertaistuki - kokemusasiantuntijat - Sinulla on mahdollisuus saada vertaistukea - On helpottavaa jakaa kokemus - roollaisen henkelön kanssa joka toella ymmärtää, - Päihde-työn koke- muusasan-untjän vastaanotto <p>Ma p. 050-7112319</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mitä tulevaisuus näyttää? - Keinoja elämän hallintaan - löydetään yhdessä uusi suunta elämälle ja keinoja elämän hallintaan - Mikä on sinulle tärkeää? - Mitä haluat tulevaisuudessa tehdä? - Missä näet itsesi tulevaisuudessa? - Tutki yhdessä kuka sinä olet ja mikä edistää juuri sinun toipumistasi

Kuva 1: Esitteen sisällön prosessointi

Ehdotuksia ohjasi oma kokemuksemme hoitoalalta, sairaanhoitajakoulutuksen aikana oppimamme asiat sekä toipumisorientaation ja osallisuuden tietoperusta. Esitteen tekstit halusimme luoda muotoon, joka sopii monelle eri yhteiskuntaluokan ihmiselle, ottaen huomioon myös ihmisten erilaiset hoidon tavoitteet. Yhdellä voi olla tavoitteena täysraittius, kun taas toisella päihteiden käytön vähentäminen tai kohtuukäyttö.

Teksti muotoiltiin kohderyhmän tarpeiden mukaan selkeäksi, kiinnostavaksi ja mielenkiintoa herättäväksi. Loimme tekstejä toimeksiantajalle ja saimme niistä palautetta ja korjausehdotuksia. Kolmen yhteisen palaverin jälkeen saimme tekstit toimeksiantajaa tyydyttävään lausemuotoon.

Kuva 2: Esitteen asiasisältö.

Toimeksiantajan toive oli, että esite on selkeä, helppolukuinen, pienikokoinen ja helposti asiakkaan sisäistettävissä. Lähdimme suunnittelemaan haitarimallista esitettä, jossa on kuusi sivua. Esite suunniteltiin kokoon A7. Esitteen värimaailma ja visuaalinen ilme määräytyy Helsingin kaupungin visuaalisen ilmeen ohjeistuksen mukaan. Käytettävissämme oli useita eri väri vaihtoehtoja ja graafisia elementtejä. Teksti muotoiltiin kohderyhmän tarpeiden mukaan selkeäksi, kiinnostavaksi ja mielenkiintoa herättäväksi.

Yllä olevassa kuvassa (2) on luonnoksemme valmiit tekstit. Ajatuksena oli, että päävärinä olisi vihreän sävy, joka kuvastaa toivoa. Lopullisesta ulkoasusta väreineen ja fontteineen päättää toimeksiantaja.

Kun toimeksiantaja hyväksyi esitteen sisällön, olimme yhteydessä kaupungin viestinnän yhteyshenkilöön Kaisa Haloseen ja kerroimme hänelle ajatuksiamme esitteestä jonka pohjalta hän suunnittelee esitteen lopullisen ulkoasun ja värityksen. Toimeksiantaja toimittaa valmiin esitteen painoon, kun opinnäytetyö on hyväksytty. Esitteet painetaan Helsingin kaupungin omassa painossa, sen jälkeen ne tullaan jakamaan kaupungin neljälle eri päihdepoliklinikalle, asiakkaiden ja heidän läheistensä saataville.

7.3 Toimeksiantajan arviointi

Suoraan toimeksiantajan yhteyshenkilöltä Virpi Jaakkolalta saatu palaute. Palautelomake on myös liitteissä, liite 3 sivulla 30.

Opinnäytetyön tuloksena kehitettyä esitettä tullaan jakamaan asiakkaille. Esitteen myötä asiakkaiden ymmärrys organisaation toipumisorientaatioviitekehuksesta lisääntyy ja sitä myötä heidän vastuullisuutensa ja osallisuutensa omassa hoidossa lisääntyy. Opinnäytetyö ja kehitetty esite lisäävät myös työntekijöiden ymmärrystä ja auttaa heitä organisaation viitekehysten avaamisessa asiakkaille ymmärrettävällä kielellä.

Opinnäytetyön myötä selkeytyi ja painottui se, että esite tulee olla tehty asiakkaalle ymmärrettävällä ja merkityksellisellä kielellä ja ammattisanastoa tulee välttää. Esitteen avulla asiakas voi myös kerrata asioita ja esittää tarvittaessa selventäviä kysymyksiä työntekijöille.

Yhteistyö opinnäytetyön tekijöiden kanssa on ollut erittäin sujuvaa ja vastavuoroista. Yhteisymmärrys tehtävästä esitteestä syntyi helposti ja vastaa tilaajan toiveita. Haluamme tarjota jatkossakin erityisesti toipumisorientaatioon liittyviä opinnäytetyön aiheita ja meillä on opiskelijoita harjoittelussa Laureasta.

8 Eettisyys ja luotettavuus

Internetin ja tiedon digitalisoitumisen myötä, tietoon liittyvät eettiset kysymykset ovat tulleet tärkeiksi. Tutkimuskentän ollessa laaja voidaan siinä nähdä plagiointiin ja lähdekritiikkiin liittyviä ongelmia, tutkijan roolin ja siihen liittyviin vaatimuksiin sekä internetin vaikutus tiedon saatavuuteen ja kommunikointiin tiedeyhteisön kanssa. Tutkimusetiikkaa voidaankin hahmottaa myös eri tarkoituksista käsin. Miten tiedontuottajan, tutkijan itsensä, työkaverin, tiedeyhteisön, esimies- ohjaajan ja kustantajan asemaan vaikuttaa epäeettinen käytös? (Mäkinen 2005, 183.)

Tutkijan on tutkimuksenteossaan huomioitava useita eettisiä kysymyksiä. Tutkimuseettiset periaatteet, jotka liittyvät tiedon hankintaan ja julkistamiseen ovat yleisesti hyväksytyjä. Jokaisen yksittäisen tutkijan vastuulla on näiden periaatteiden tunteminen ja toimiminen niiden mukaan. Kun tutkimuksen teossa noudatetaan hyvää tieteellistä käytäntöä, täyttyy tuolloin eettisesti hyvän tutkimuksen vaatimukset. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2010, 23.)

Kun tutkimus on tehty hyvän tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla, on tieteellinen tutkimus eettisesti hyväksyttävä ja luotettava ja sen tulokset uskottavia. Tutkijayhteisön itesääätelyä on tieteellistä käytäntöä koskevien ohjeiden soveltaminen, jonka rajat on asetettu lainsäädännöllä. Osa tutkimusorganisaatioiden laatujärjestelmää on hyvä tieteellinen käytäntö. (Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa 2012, 6)

Opinnäytetyötä tehdessä voidaan osoittaa eettistä herkkyyttä pohtimalla hyvää tieteellistä käytäntöä ja sen noudattamista. Se toimii lähtökohtana sille, että luultavammin tuolloin käytetään toisten työn tuloksia ja kerättyjä eri tutkimusaineistoja asianmukaisesti ja kunnioittavasti. Tämä johtaa usein siihen, että työssä noudatetaan tuolloin herkemmin yleistä huolellisuutta, tarkkuutta ja rehellisyyttä. (Vilkkä 2021, 122.)

Toimeksiantaja on hyväksynyt esitteessä esitetyn tietoperustan sekä ollut mukana sen kehittämisvaiheissa. Opinnäytetyöraportin teoreettinen viitekehys perustuu tutkittuun tietoon ja luotettaviin lähteisiin. Olemme noudattaneet yleisiä eettisiä tutkimusperiaatteita tiedon hankintaan ja sen käyttämiseen liittyen.

Validiteetillä tarkoitetaan tutkimuksen luotettavuutta ja pätevyyttä. Onko työ uskottava, ovatko tutkijan tuomat tulokset tuotu hyvin ymmärrettäväksi muille? (KvaliMOTV 2022.) Pyrimme kehittämään esitteen vastaamaan asiakkaiden tarpeita ja tuomaan teoreettisesta viitekehuksesta pääperiaatteet ymmärrettävästi esille. Toimeksiantaja arvioi työmme uskottavuutta ja hyötyä päihdeasiakkaille.

Yhteistyökumppanin kanssa keskusteltiin yhdessä opinnäytetyön aiheesta ja päätettiin yhteistyössä, että opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa selkeä ja mielenkiintoa herättävä esite toipumisorientaation viitekehuksesta päihdepoliiklinikoiden asiakkaiden käyttöön. Ennen opinnäytetyön aloittamista tekijät ovat käyneet edeltävästi tutkimus- ja kehittämismenetelmät- kursin sekä ammattiopintoja liittyen päihdehoitotyöhön, kehittämistyön tueksi. Lisäksi toisella opinnäytetyön tekijällä on työkokemusta päihdeasiakkaiden hoidosta sekä toipumisorientaation viitekehysten käytöstä hoitotyössä. Toimeksiantajan kanssa käytiin myös keskustelu tutkimusluvasta, jota ei tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä ollut tarpeellista järjestää. Esitteen sisällön tuottamista arvioitiin säännöllisesti yhteistyökumppanin kanssa. Yhteistyökumppani arvioi esitteen asiasisältöä, kuinka se vastaa toipumisorientaation viittä peruskäsitettä asiakkaan näkökulmasta.

9 Pohdinta ja ammatillinen kasvu

Opinnäytetyöprosessin aikana olemme saaneet hyödyntää opintojen aikana oppimaamme, olemme kokeneet ammatillista kasvua ja oppineet tunnistamaan omat vahvuudet ja kehittämiskohteet. Prosessin aikana olemme tarkastelleet omaa ammatillista kehittymistä sekä työn edistymistä tavoitteiden mukaisesti. Kehittämistehtävän myötä olemme syventäneet osaamista toipumisorientaatiosta sekä oppineet uutta, erityisesti esitteen tekemisestä, siihen liittyvästä graafisesta osaamisesta ja sisällön sopivuudesta. Koska opinnäytetyö toteutettiin parityöskentelynä, pystyimme tukemaan toisiamme, pystyimme myös jakamaan työtehtäviä vahvuuksemme mukaan esimerkiksi tietotekninen osaaminen ja yhteydenpito toimeksiantajan kanssa.

Tiedonhankinta sujui hyvin koko prosessin aikana, saimme ylihoitaja Jaakkolalta runsaasti lähdemateriaalia, josta pystyimme rajaamaan omalle työllemme kohdistuvat materiaalit. Toipumisorientaation ja osallisuuden tietoperusta ohjasi selkeästi asiasisällön työstämistä. Viiden toipumisorientaation pääperiaatteen ympärille oli helppo lähteä kehittämään esitettä. Ajatus toipumisorientaation merkityksestä kirkastui työstämisen myötä ja pystyimme sisäistämään näiden 5 peruseriaatteen tärkeyden asiakkaan toipumisessa. Jaoimme mahdollisimman tasapuolisesti opinnäytetyöraporttiin tulevan tiedon oman mielenkiinnon mukaan. Sairaanhoidajakoulutuksessa olemme olleet mukana useassa erilaisessa projektissa, jälkikäteen katsottuna niistä on ollut hyötyä juuri opinnäytetyöprosessissa. Projekteissa olemme tutustuneet mm. suunnitelman ja raportin kirjoittamiseen. Laurean lähdeviitteet ja lähdemerkintätavat ovat tulleet tutuiksi, myös sähköistä opinnäytetyöraportti pohjaa on ollut nyt helpompi käyttää opinnäytetyötä kirjoittaessa.

Raportin työstäminen oli opinnäytetyössä eniten aikaa vievin osuus, ensin lähdemateriaalin seulominen ja ensisijaisen tiedon valikoiminen työtä kuvastavaksi kokonaisuudeksi. Otsikoihin ja teoreettiseen viitekehykseen saimme apua opinnäytetyön ohjaajalta sekä toimeksiantajalta. Kirjoittaminen sujui luontevasti, ja pyrimme eettisesti koostamaan tietoperustaa eri lähteistä. Koko kirjoitusprosessin aikana oikoluimme tekstiä varmistaaksemme tiedon oikeellisuuden sekä kirjoitusasun paikkaansa pitävyyden.

Kirjoitimme oman aikataulun mukaisesti, molemmat huolehtien, että pysyimme sopimassamme aikataulussa. Mielestämme olemme avanneet toipumisorientaatiota ja osallisuutta riittävän tarkasti ja tarkoituksenmukaisesti opinnäytetyöraportissamme. Lähteinä käytimme esimerkiksi tutkimusartikkeleita toipumisorientaation implementoinnista hoitotyöhön sekä Itä-Suomen yliopiston tuottamaa laadullista tutkimusta asiakkaan osallisuudesta mielenterveys- ja päihdetyössä.

Ajatus selkeästä ja laadukkaasta esitteestä on ohjannut opinnäytetyömme työstämistä koko prosessin ajan. Onnistuimme tuottamaan esitteen, joka kohdistuu päihdeasiakkaille. Saimme

teoria tietoa esitteen tekemisestä sekä prosessin myötä saimme laajemman kuvan toiminnallisen opinnäytetyön tekemisestä. Aikataulullisesti etenimme jouhevasti, mutta loppua kohden stressi lisääntyi myös valmistumisen lähestyessä.

Yhteistyö sujui luontevasti opinnäytetyöntekijöiden ja toimeksiantajan välillä. Säännöllisten Teams-palaverien avulla pidimme toimeksiantajan ajan tasalla työn edistymisestä. Myös viestintä opinnäytetyön tekijöiden välillä sujui kiitettävästi, pidimme yhteyttä viikoittain WhatsApp-sovelluksen sekä Teamsin kautta.

Kaiken kaikkiaan opinnäytetyön työstäminen oli mielenkiintoinen ja antoisa kokemus. Koemme, että opinnäytetyömme teema oli aktuaali, koska toipumisorientaatiota on aktiivisesti tuotu Suomeen hoitotyöhön sekä toimeksiantajan toimesta Helsingin kaupungin päihdepalveluihin. Onnistuimme tuottamaan laadukasta asiasisältöä sisältävän esitteen kohderyhmälle, joka oli opinnäytetyön tarkoituksena. Teoreettinen viitekehys ja esitteen sisällön muokkaus oli opinnäytetyössämme pääosassa, esitteen ulkoasun viimeistelee toimeksiantaja. Tuomalla esitteen asiakkaiden saataville voimme edistää tietoisuutta toipumisorientaatiosta ja näin olen edistänyt heidän toipumistaan sekä hoitoprosessin onnistumista. Mielestämme opinnäytetyömme on merkityksellinen päihdekuntoutujille ja olemme itsekin hyötäneet kehitystyöstä keräämämme tiedon ja kokemuksen kautta.

Sairaanhoitajaopiskelijoina meillä oli opinnäytetyömme myötä mahdollisuus osallistua Helsingin kaupungin päihdehoidon kehittämiseen ja jakaa tietoa päihdepoliikklinikoiden asiakkaille toipumisorientaatiosta tuottamamme esitteen muodossa. Jatkokehittämisideana voisi olla vastaava esite Helsingin kaupungin psykiatrian poliklinikan potilaille ja esitteen voisi laittaa jatkossa sähköisessä muodossa myös Helsingin kaupungin päihdepalvelujen internet sivuille. Lisäksi esitteestä voisi tehdä oman version Helsingin kaupungin mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumispalveluihin.

Lähteet

Painetut

Aalto, M., Alho, M., Niemelä, S. 2018. Huume- ja lääkeriippuvuudet. Tallinna: Kustannus Oy Duodecim

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2010. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi

Holmberg, J., Hirschovits, T., Kylmänen, P., Agge, E. 2008. Tämä potilas kuuluu meille. Helsinki: Suomen sairaanhoitajaliitto ry.

Le Boutillier, C., Chevalier, A., Lawrence, V., Leamy, M., Bird, V., Macpherson, R., Williams, J. & Slade, M. 2015. Staff understanding of recovery-orientated mental health practice: a systematic review and narrative synthesis. *Implementation Science* 10/2015, artikkeli 87

Le Boutillier, C., Bird, V., Leamy, M., Davidson, L., Williams, J. & Slade, M. 2011. What Does Recovery Mean in Practice? A Qualitative Analysis of International Recovery-Oriented Practice Guidance. *Psychiatric services (Washington, D.C.)* 12/2011, 1470-1476

Mäkinen, O. 2005. Tieteellisen kirjoittamisen ABC. Hämeenlinna: Kustannusosakeyhtiö Tammi

Nordling, E. 2018. Mitä toipumisorientaatio tarkoittaa mielenterveystyössä? *Duodecim* 11/2018, 1476-1483

Raivio, M. & Raivio, J. 2020. Toipuva mieli. Keuruu: PS-kustannus

Roberts, G. & Boardman, J. 2014. Becoming a recovery-oriented practitioner. *Advances in psychiatric treatment*. 1/2018, 37-47

Vilkka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Kustannusosakeyhtiö Tammi

Vilkka, H. 2021. Näin onnistut opinnäytetyössä. Keuruu: PS-kustannus

Sähköiset

Francés, F. & La Parra-Casado, D. 2019. Participation as a driver of health equity. World Health Organisation. Kööpenhamina: WHO Regional Office for Europe. Viitattu 28.4.2022.

[*9789289054126-eng.pdf \(who.int\)](https://www.who.int/publications/m/item/9789289054126-eng)

Isola, A-M., Kaartinen, H., Leemann, L., Lääperi, R., Schneider, T., Valtari, S., & Keto-Tokoi, A. 2017. Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa-työpäpaperi. Viitattu 19.2.2022. [Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa \(julkari.fi\)](#)

Kotovirta, E., Markkula, J., Pajula, M., Paavola, M., Honkanen, R. & Tuominen, I. 2021. Päihde- ja riippuvuusstrategia. Yhteiset suuntaviivat vuoteen 2030. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2021:17. Viitattu 8.5.2022. [*Päihde- ja riippuvuusstrategia. Yhteiset suuntaviivat vuoteen 2030 \(valtioneuvosto.fi\)](#)

KvaliMOTV. Validiteetti. Viitattu 15.4.2022. [KvaliMOTV - 3.3.1 Validiteetti \(tuni.fi\)](#)

Laitila, M. Asiakkaan osallisuus mielenterveys- ja päihdetyössä, fenomenografinen lähestymistapa. 2010. Kuopio: Itä-Suomen yliopisto. Viitattu 18.2.2022. [urn_isbn_978-952-61-0224-5.pdf \(uef.fi\)](#)

Leemann, L., Kuusio, H. & Hämäläinen, R-M. 2015. Sosiaalinen osallisuus. Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohanke (Sokra). Terveystieteiden tutkimuskeskus. Viitattu 19.2.2022. [4bc56a65-8eb2-41c3-87b8-0cd963a2c600 \(thl.fi\)](#)

Martin, M., Nordling, E., Soronen, K. & Savelius-Koski, E. 2021. Yhdessä toipumisen tukena mielenterveystyössä, toipumisorientaation toimintamallit ja niiden implementaatio. Viitattu 8.5.2022. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/143364/URN_ISBN_978-952-343-664-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Martin, M., Nordling, E., Soronen, K. & Savelius-Koski, E. (toim.) 2021. Yhdessä toipumisen tukena mielenterveystyössä. THL. Viitattu 8.5.2022. [Yhdessä toipumisen tukena mielenterveystyössä \(julkari.fi\)](#)

Martin, M., Nordling, E., Tamminen, M., Jaakkola, V. E. 2021. Yhdessä toipumisen tukena mielenterveystyössä, toipumisorientaation toimintamallit ja niiden implementaatio. Viitattu 8.5.2022. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/143364/URN_ISBN_978-952-343-664-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Päihdehuoltolaki 41/1986. Viitattu 6.3.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860041>

Raivio, H. (toim.) 2015-2018. Enemmän sosiaalista toimintakykyä, lisää osallisuutta! Yhteiskenttään vaikuttavampaa sosiaalista kuntoutusta. Sosiaalisen kuntoutuksen kehittämishankkeen (SOSKU) 2015-2018 loppuraportti. Viitattu 19.2.2022. [*Microsoft Word - 200218 FINAL SOSKU LOPPURAPORTTI Muokattu \(julkari.fi\)](#)

Rouvinen-Wilenius, P. 2014. Teoksessa Jämsén, A. & Pyykkönen, A. (toim.) Osallisuuden jäljillä. Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry. 2014. Saarijärvi. 51-68. [*Osallisuuden-jäljillä-verkkoversio-pakattuna-16052014.pdf \(pksotu.fi\)](#)

Slade, M. 2013. 100 ways to support recovery, a guide to mental health professionals. Viitattu 19.2.2022. <https://www.rethink.org/advice-and-information/living-with-mental-illness/treatment-and-support/100-ways-to-support-recovery/>

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014. Viitattu 19.02.2022. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. Helsinki. Hakupäivä 11.4.2022. https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Vorma, H., Rotko, T., Larivaara, M. & Koslof, A. 2020. Kansallinen mielenterveysstrategia ja itsemurhien ehkäisyohjelma vuosille 2020-2030. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:6. Viitattu 8.5.2022. [*Kansallinen mielenterveysstrategia ja itsemurhien ehkäisyohjelma vuosille 2020-2030 \(valtioneuvosto.fi\)](#)

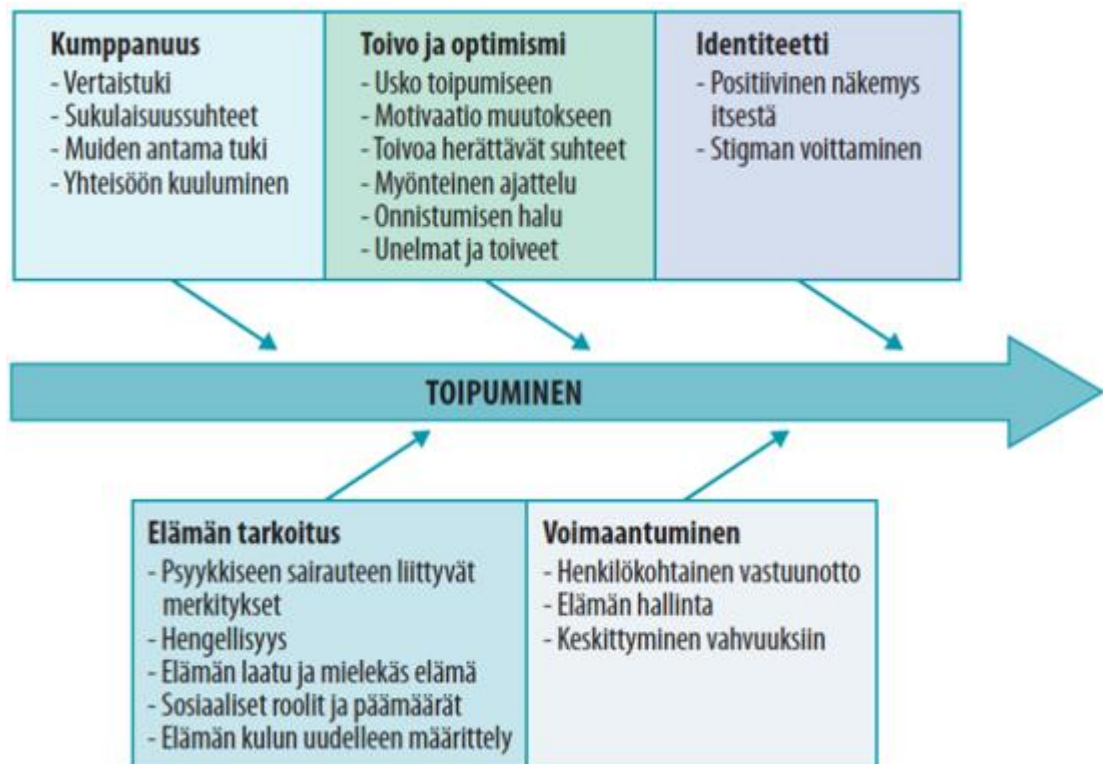
Julkaisemattomat

Helsingin Kaupunki-sisäinen intra. 2022. Päihdepalvelut. Viitattu 16.4.2022. Saatavana opinäytetyön tekijöiltä.

Liitteet

Liite 1: Toipumisorientaation viisi periaatetta	27
Liite 2: Esitteen sisällön prosessointi	28
Liite 3: Esitteen asiasisältö.....	29
Liite 4: Toimeksiantajan arviointi	30

Liite 1: Toipumisorientaation viisi periaatetta

Liite 2: Esitteen sisällön prosessointi

TAVOITTEET	IDENTITEETTI	VOIMAANTUMINEN OSAISUUS	KURPPANUUS	ELÄMÄN TARKEITUS
<ul style="list-style-type: none"> - luodaan yhteisiä tavoitteet - usko toimimisen mahdollisuuteen - motivatio - muutoksen - koulutuksen - verkostojen avulla - unelmat - pipeet <p>Hiehtaan yhdessä realistiset & konkreettiset tavoitteet</p> <p>Toimintatavoitteet?</p> <p>Väharvaiminen?</p> <p>Kohjukaikku?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tule selaisena kuin olet - olet hyvä juuri sellaisena kuin olet - Saat olla omaksi - Et tiedä yhdessä juuri sinun vahvuudet ja voimavarat - Puheluihin nauttiminen on vahvuutta - Jhmssuhteet? - Peike? - Työ? 	<ul style="list-style-type: none"> - löydä omat vahvuudet - Et tiedä yhdessä elämän hallinnan keinoja ja miten voit edistää omaa toimintaa - Tokens on moniammatillinen tiimi - Tule selaisena kuin olet! - Teitä, taipa ja verkostojen elämäntilintien yhdessä löydämme tietoa ja taitoa elämän kalliintaan 	<ul style="list-style-type: none"> - vertaisiksi - kokemus osan-tuntijat - Sinulla on mahdollisuus saada vertaispeua - On helpottavaa jakaa koke - muutenkaan - Ollaisten koulun kanssa joku toella gymna- tilla, - Puheluyön koke - Nuusasan Untjan vastanotto - Ma p. 050-111 2319 	<ul style="list-style-type: none"> - Mitä tervaisuus näyttää? - Keinoja elämän hallintaan - löydetään yhdessä uusia keinoja, elämälle ja keinoja elämän kalliintaan - Mikä on sinulle tärkeää? - Mitä haluat tervaisuudessa? - Missä olet itse? - Terveystilanteessa - Toti yhdessä kuka enä olet ja mikä edistää juuri sinun toimintatavoitteen

Liite 3: Esitteen asiasisältö

<p>Yhdessä toipumista kohti</p> 	<p>Toipumisorientaatio on</p> <p>Toivon ylläpitämistä Merkityksen löytämistä elämälle Omien voimavarojen tunnistamista Vaikuttamista omaan elämään ja oikeus olla oma itsensä Asiakkaan ja ammattilaisen tasavertaisuutta Yhdessä tehtyjä päätöksiä ja mahdollisuutta vaikuttaa omaan toipumiseen</p>	<p>Voit tavoitella itsesi näköistä tulevaisuutta ja löytää toipumisen varrelta uusia, pieniä tai isoja unelmia.</p> <p>Meissä jokaisessa on mahdollisuus muutokseen.</p> <p>Missä vaiheessa toipumistasi olet? Oletko valmis muutokseen? Minkälainen muutos sopii sinulle? Harkitsetko vähentämistä, tunnistatko ongelman olemassa olon? Yhdessä löydämme sinulle sopivat ja mielekkäät tavoitteet toipumista kohti</p>	<p>Etsitään yhdessä mitkä ovat sinun vahvuutesi ja voimavarasi.</p> <p>Millaisia asioita on mukava tehdä?</p> <p>Mistä saat energiaa?</p> <p>Mikä auttaa sinua saavuttamaan tavoitteita?</p> <p>Kun tiedostat muutoksen tarpeen ja tunnistat omat vahvuutesi, voit hyödyntää niitä toipumisessa.</p>
<p>Etsitään yhdessä arjen hallinnan keinoja ja miten voit edistää omaa toipumistasi.</p> <p>Tutkitaan yhdessä, kuka sinä olet ja mitä juuri sinä tarvitset?</p> <p>Tehdään yhdessä hoitosuunnitelma, tuemme sinua löytämään vahvuutesi ja keinot toipumisen tueksi.</p> <p>On tärkeää, että osallistut hoito- suunnitteluun ja sitä koskeviin päätöksiin.</p>	<p>Sinulla on mahdollisuus saada vertaisuhkea</p> <p>Voi olla helpottavaa jakaa <u>kokemuksia</u> <u>henkilön</u> kanssa, jolla on <u>omakohtaisia</u> <u>kokemusta toipumisesta</u></p> <p>Jokaisella päihdepoliiknikalla on oma kokemusasiantuntija. Ajan voi varata puhelimilla.</p>	<p>Löydetään yhdessä uusi suunta elämälle ja tulevaisuudelle</p> <p>Mikä sinulle on tärkeää ja merkityksellistä elämässä?</p> <p>Missä näet itsesi tulevaisuudessa?</p> <p>Mistä unelmoit?</p> <p>Sinulla on oikeus saada tietoa, vaikuttaa ja tehdä päätöksiä koskien omaa elämääsi</p>	<p>Helsingin kaupungin päihdepoliiklinikat</p> <p>logo?</p>
<p>Kalasataman psykiatria- ja päihdekeskus</p> <p>Työpajankatu 14 A, 00580 Helsinki</p> <p>Toimisto ma–pe klo 8–15 puh. 09 3104 2947</p> <p>Neuvonta ma–pe klo 12–13 puh. 09 3104 2947</p> <p>Vastaanotto ilman ajanvarausta ma–pe klo 8.30–10.30</p>	<p>Laakson psykiatria- ja päihdekeskus</p> <p>Lääkärikatu 8, 00250 Helsinki</p> <p>Toimisto ma–pe klo 8.15–16 puh. 09 3104 7910</p> <p>Neuvonta ma–pe klo 12–13 puh. 09 3104 7910</p> <p>Vastaanotto ilman <u>ajanvarausta</u> ma–pe klo 8.30–12</p>	<p>Malmilan psykiatria- ja päihdekeskus</p> <p>Soidinkuja 6 A, 00700 Helsinki</p> <p>Toimisto ma–pe klo 8.15–16 puh. 09 3106 9340</p> <p>Neuvonta ma–pe puh. 09 3106 9340</p> <p>Vastaanotto ilman ajanvarausta ma–pe klo 8.30–10.30</p>	<p>Vuosaaren psykiatria- ja päihdekeskus</p> <p>Katvikuja 3 A 6, krs, 00980 Helsinki</p> <p>Toimisto ma–pe klo 8–16 puh. 09 3105 5550</p> <p>Neuvonta ma–pe klo 12–13 puh. 09 3106 2444</p>

Liite 4: Toimeksiantajan arviointi

8.12.2015/ba

Hyvä työelämän edustaja

Kiitos, että tarjositte Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijalle/opiskelijoille mahdollisuuden tehdä opinnäytetyö yrityksenne/organisaationne. Työelämän kehittäminen on tärkeä osa opinnäytetöidemme arvioinnissa. Pyydämmekin näkemystänne.

Yrityksen/organisaation nimi	Helsingin kaupunki, Sosiaali- ja terveystoimiala, Terveys- ja päihdepalvelut, Psykiatria- ja päihdepalvelut, Päihdepalvelut
Työelämän edustajan/Arvioijan nimi ja tehtävänimike	Virpi Jaakkola, ylihoitaja
Opinnäytetyön ohjaaja yrityksessä/organisaatiossa	Virpi Jaakkola, ylihoitaja
Opinnäytetyön tekijä/t	Katrin Lindfors, Marjaana Viik
Miten yrityksenne/organisaationne hyödyntää tehtyä opinnäytetyötä? Opinnäytetyön tuloksena kehitettyä esitettä tullaan jakamaan asiakkaille. Esitteen myötä asiakkaiden ymmärrys organisaation toimisorientaatioviitekehystä lisääntyy ja sitä myötä heidän vastuullisuutensa ja osallisuutensa omassa hoidossa lisääntyy. Opinnäytetyö ja kehitetty esite lisäävät myös työntekijöiden ymmärrystä ja auttaa heitä organisaation viitekehysten avaamisessa asiakkaille ymmärrettävällä kielellä.	
Mitä uutta ja/tai odottamatonta tuli esille opinnäytetyöprosessin aikana tai tuloksissa? Opinnäytetyön myötä selkeytyi ja painottui se, että esite tulee olla tehty asiakkaalle ymmärrettävällä ja merkityksellisellä kielellä ja ammattisanastoa tulee välttää. Esitteen avulla asiakas voi myös kerrata asioita esittäessä tarvittaessa selventäviä kysymyksiä työntekijöille.	
Miten kuvailitte yhteistyötä opinnäytetyöntekijän/-tekijöiden kanssa? Yhteistyö opinnäytetyön tekijöiden kanssa on ollut erittäin sujuvaa ja vastavuoroista. Yhteisymmärrys tehtävästä esitteestä syntyi helposti ja vastaa tilaajan toiveita.	
Haluaisitteko jatkossakin tarjota opiskelijoillemme opinnäytetyön aiheita tai harjoittelupaikkoja? Miten haluaisitte kehittää yrityksenne/organisaationne ja Laurea-ammattikorkeakoulun yhteistyötä? Haluamme tarjota jatkossakin erityisesti toimisorientaatioon liittyviä opinnäytetyön aiheita ja meillä on opiskelijoita harjoittelussa Laureasta.	